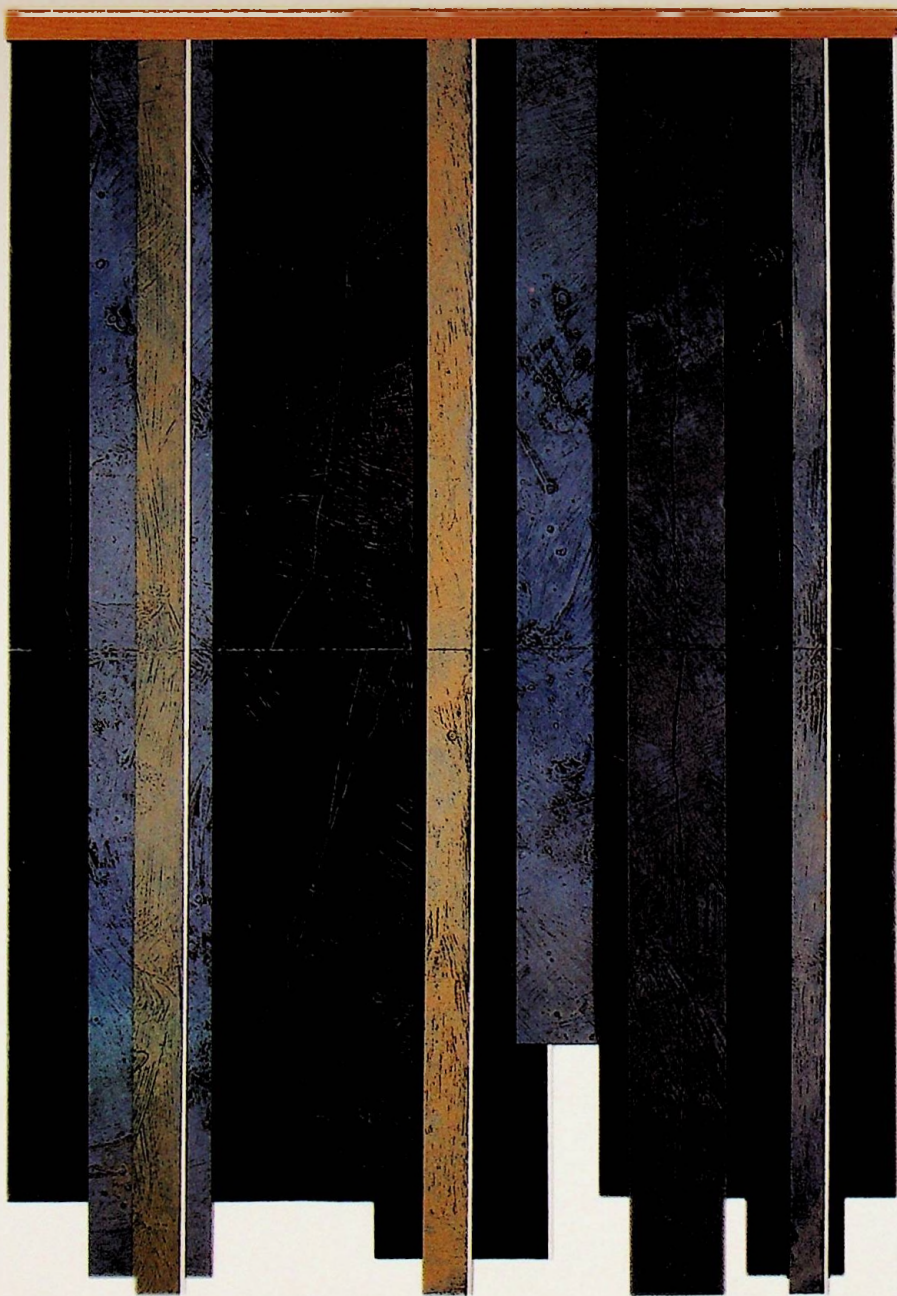

Žarko Vrezec

9. - 30. ožujka 2004.

GALERIJA FORUM

Žarko Vrezec

Tri desetljeća slikarstva Žarka Vrezeca s današnje nam se perspektive otkrivaju kao jasna teleološka sekvenca, u kojoj je slikar tražio odgovore na pitanja o slikovnom prostoru. U vrijeme kada je teoretizirao ne samo kraj slike već i same umjetnosti, raščlanjivao je, korak po korak, odnos svoje slike spram slikarstva. Stvaralački put je započeo u ozračju smanjujuće vitalnosti pluralizma šezdesetih godina kada se snaga mladih stvaralaca počela potvrđivati kao kratkoročna investicija, jer je u sedamdesetim godinama nastupilo razdoblje otrežnjenja i tjeskobne dezorijentacije. Deset godina prije «nove podobe» u Sloveniji, suprotstavljanje akademijskim sofizmima i figuralnoj tradiciji ekspresivnih poetika nauglednijih domaćih stvaralaca, možda je upravo u perifernoj okolini – iako bez filozofskog iskustva visokog modernizma – naišlo na plodne uvjete za ponovno razmišljanje o temeljnim modernističkim načelima. U tom ozračju su nikle klice kasnog modernizma i u slovenskoj umjetnosti, što je posebno značajno za kasniju vitalnu paralelu «novo podobi» s revitalizacijom sublimnog u drugoj polovini osamdesetih godina.

Vrezecu se specifičnost odslikanog svijeta počela nametati kao smetnja, kao distrakcija i kao stranputica u razumijevanju i slikarskom preuzimanju vida i viđenoga. Tako mu se već na prvim platnima figura pomiče na rub i prepusta sredinu autoreferentnom slikarskom patosu. Naime, pomak, kojeg pisci obično primjećuju tek kod portretnih crteža nakon 1975. godine, gdje iščišćenu sredinu obrubljuje intenzivan, izrazito gestualni crtež, dogodio se u nizu autoportreta iz prethodnih godina. U njima se najprije uočava suvišnost figure koju je istisnuo na rub, gdje se ista promijenila u trag slikareve nutrine. Tu je kompozicijsku strukturu zatim do kraja desetljeća okrenuo uz pomoć mrežne strukture, uslikane u kvadratu približnog formata tako da nigdje nije dotaknula rub. Tada je započelo otkrivanje unutaršnjeg prostora slike, koje se razmahalo u širok registar kromatskih istraživanja prozirnosti, prostornih ambivalentnosti i samog značenja površine slike.

Mrežna struktura je postupno doprla do ruba formata što je bezgranično povećalo ekvivokaciju slike i podloge u kojoj se optički učinci suprotstavljaju sustavnoj strukturi. U slikama sa zatvorenim površinom, kroz koju nam se otkrivaju unutarnji prostori u fragmentiranom rasteru, napetost između površine i unutrašnjosti je najintenzivnija. Slika ostavlja utisak kao da je sa zadnjim slojem uhvaćena ispod vizualne plohe. U velikom triptihu "Les Demoiselles" (1986/87), Vrezec je formulirao programsku izjavu, koja je njegovu sliku stavila u odnos prema modernističkoj tradiciji, te mu otvorila put u velikopoteznu formu. Ovaj citat zbog svog iznimnog i velikog formata u opusu tako više istupa kao stvaralački credo. U nizu slika koje su uslijedile do kraja desetljeća razvio je više monumentalnu formu, međutim, vizualni jezik takve vrste više mu nije bio dovoljan u praćenju ciljeva. U posljednje desetljeće XX stoljeća, ušao je s novom hipotezom koja je na poseban način još uvijek prisutna i u njegovim najnovijim radovima.

Monokromi neprozirne površine s jedva vidljivim tragom prisustva osobnosti proširili su se preko pravokutnog formata. Podijeljeni po simetralama sa skoro neprimjetnom oštrom crtom daju utisak povezivanja. Na njima se, kao nekakvi psihički dijagrami, u različitim smjerovima zaustavljaju uglate valovite crte. Što je do tada bilo poklonjeno slici kao predmetu s rastvaranjem površine u njezin prostor, ovdje je zadržao za sebe, površinu je promijenio u raster za zapisivanje unutaršnjeg pulsiranja emocionalnih stanja. Izraz osobnog tako je istupio u prvi plan. Međutim, to je bila samo nekakva privremena faza fermentacije, u kojoj su nastali brojni radovi na papiru kao neprestano poigravanje sa temama za prijenos u velike formate. Zavrtjeli su se u ikoničko, s naglašenom tripartitnom podjelom po vertikali, razbuktani sve veće formate i krenuli u prostor.

Emerik Bernard¹ je o tom koraku razmišljao kao o završetku slike, kada ju je slikarstvo ostavilo kao svoju privilegiranu formu i vratilo je natrag svom izvoru na zid i u ambijent. Izložbu u Maloj galeriji 1994. godine, izveo je oslikavanjem zidova u crno, s pojasom izrazite gestualne monokromne površine u visini očiju, koju je podijelila dijagramska linija. Na U3 u Modernoj galeriji iste godine, pet se horizontala iste izvedbe prelomilo po sredini i ispružilo svoje donje dijelove u prostor. Vrezec je svoju intenciju obrazložio u komemoracijskom smislu². Htio je stvoriti posvećeni prostor, «in memoriam» prostor nekim svojim umrlim prijateljima. Uključivanje fizičkog prostora je diktiralo rizično hodaње između dekoracije i arhitekture. Istovremeno se odluka o ograničenju modularnog niza (ponavljanje identičnih elemenata) ili oslikane površine činila sve više arbitrarna. Tako je svaka kompozicija bez obzira na njezinu stvarnu veličinu ostavljala utisak fragmenta.

Sredinom devedesetih godina Vrezec je iščitao formu svog slikarstva u kompoziciju obješenih traka kojima je fizički prostor, objektiviziran slojevima papira ili platna nadogrudio s optičkim prostorom, kojeg stvaraju boje i tonske vrijednosti. Tim oblikom je mogao ravnopravno realizirati kompozicije monumentalnih dimenzija, kao i minijature. Sliku, kakvu poznajemo od ranih devedesetih godina naovamo, razrezao je na vertikalne trake koje je sastavio u novi predmet. To nisu više jednako duge, zaključene vertikale njegovih modularnih kompozicija, gdje još uvijek možemo govoriti o simetriji – sredini i lateralnoj periferiji, gdje se forma izljeva u rub. Rez šikne bilo gdje preko površine i slagalice nikada više ne postiže simetriju. Kao pokušaj rekonstrukcije površine slike, rekonstitucija predmeta predstavlja karakteristike psihološke reparacije. To je nostalgичno nastojanje za neispunjivim, jer razgrađenu sliku nije samo nemoguće ponovno sastaviti, već bi hipotetičan uspjeh takve operacije bio potpuno bez smisla.

Vrezčevo slikarstvo je od samog početka komemorativno. To je moguće pratiti po naslovima, osim ako to ne izbjegne letargičnim "Bez naslova". *Portret M.R.* (Mark Rothko), *Les Demoiselles* kao oboloi izabranim junacima modernističkog kanona, u devedesetim godinama pretvora u osobnu, iskustvenu i opće ljudsku komemorativnost (*Marche funebre Antonu Novaku*). Komemoracija je istovremeno čašćenje relikvija slike u staklenim vitrinama od formata u veličini čovjeka do najsitnijih ostataka, koje nam omogućuje dodir sa svetim.³ Slika u dvadesetprvom stoljeću može biti samo još aura njezinog fragmenta, religiozna investicija u izgubljeno.

Andrej Smrekar

Bez naslova, 2001
akril, olovka u boji – papir, drvo
22,7x 50,2 cm

¹ Emerik Bernard u: Alenka Domijan (ur.), *Žarko Vrezec: Pregledna izložba*, Celje 2002

² Žarko Vrezec, *ibidem*

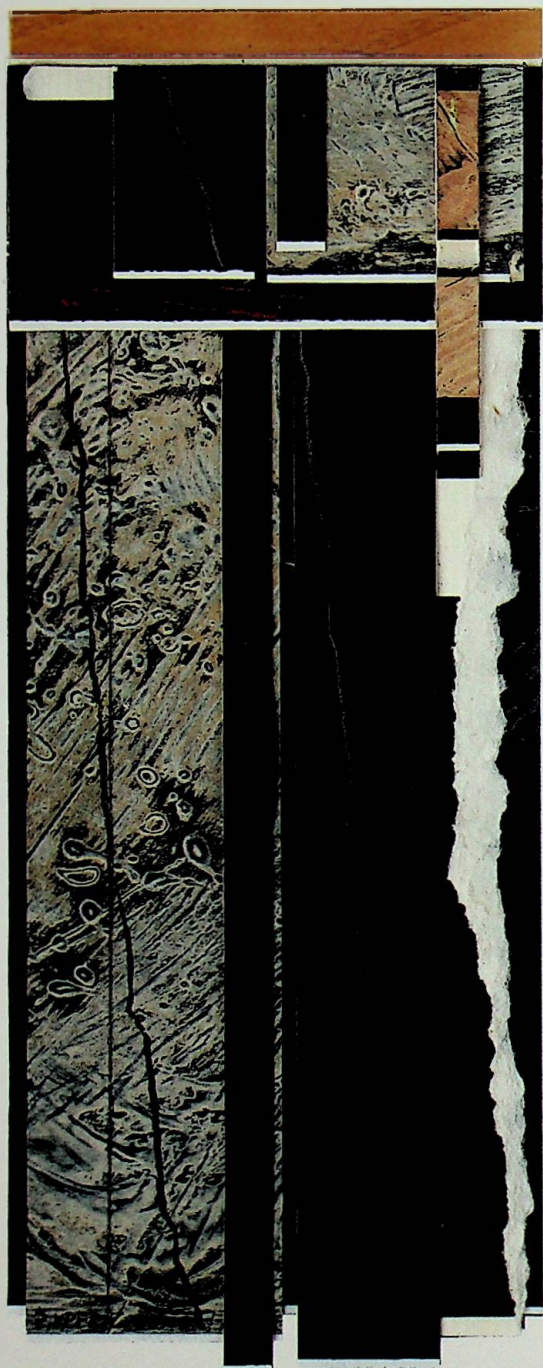
³ Interpretacija Nadežde Zgonik u: *Žarko Vrezec: Relejni*, slike 1999 – 2000, *Koslanjeva na Kri* 2000.

Bez naslova, 2002
akril, olovka u boji - papir, drvo
93 x 12,5 cm

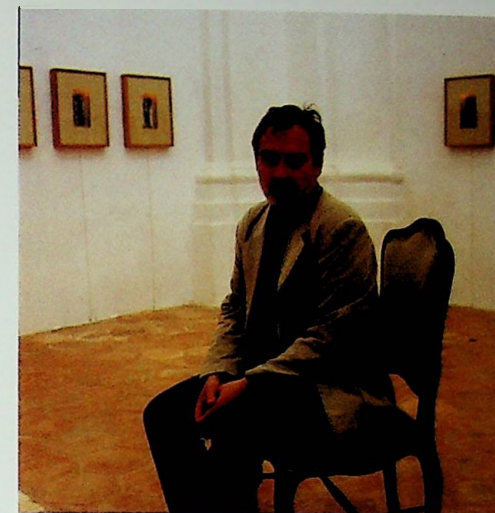
Bez naslova, 2002
akril, olovka u boji - papir, drvo
93 x 12,5 cm

Relikvije (41), 2000
akril, olovka u boji - papir, drvo
22,3 x 8,7 cm

BIOGRAFIJA

Rođen 18. 8. 1950. U Ljubljani. Završio školu za oblikovanje u Ljubljani (1965-1969). Studirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Ljubljani (1970-1974). Živi i radi u Ljubljani kao samostalni umjetnik. Adresa: Pražakova 11, 1000 Ljubljana, Slovenija.

IZLOŽBE

Odi 1972. Godine je izlagao na približno 90 samostalnih izložbi i na približno 300 skupnih izložbi (Slovenija, Italija, Austrija, Mađarska, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Jugoslavija, Crna Gora, Makedonija, Grčka, Rumunjska, Španjolska, Francuska, Belgija, Velika Britanija, Švicarska, Lihtenštajn, Njemačka, Češka, Poljska, Švedska, Litva, Egipat, SAD, Kuba, Panama).

Nagrade

1976 - Nagrada XI. međunarodni Ex tempore, Piran
1976 - Nagrada XIV. međunarodni Ex tempore, Piran
1980 - Nagrada na XIV. likovnom salonu "13. Novembar", Cetinje, Crna Gora
1981 - I. Nagrada naj jugoslavenski paleti mladih, Vrbas
1981 - Nagrada na XI. Jugoslavenskom bijenalu mladih, Rijeka
1981 - Nagrada XVI. međunarodni Ex tempore, Piran
1993 - Velika nagrada na Majskom salonu '93, Ljubljana
1993 - Grand Prix na Mini Prix Lucas '93, Bled
1995 - Nagrada na izložbi "Umjetnici Ljubljani - Ljubljana umjetnicima", Ljubljana
1996 - Diploma na I. međunarodnom bijenalu Raciborz "96, Raciborz, Poljska
1997 - Nagradni otkup na 2. međunarodnom bijenalu akvarela, Kamnik
1998 - I. Nagrada na V. Međunarodnom bijenalu umjetnosti minijature, Gornji Milanovac
Savezna Republika Jugoslavija
1998 - Nagrada na 18. Mini Print International, Cadaques, Francuska
2000 - Plaketa na I. bijenalu slika malog formata, Ljutomer
2000 - Diploma na III. međunarodnom bijenalu Raciborz 2000, Raciborz, Poljska
2000 - Posebna nagrada na VI. međunarodnom bijenalu umjetnosti minijature, Gornji Milanovac, Savezna Republika Jugoslavija
2001 - Diploma na 3. Međunarodnoj izložbi "ITART 2001", Pisa, Italija
2001 - Diploma na 8. međunarodnom bijenalu, Kairo, Egipat
2002 - Diploma na 4. međunarodnoj izložbi "ITART 2002", Pisa, Italija
2003 - Posebno priznanje na 5. međunarodnoj izložbi "ITERT 2003", Pisa Italija

Popis izloženih radova

1 - 19 Minijature slike, 1997
akril - papir, 18 x 7 cm
20 Bez naslova, 1997
akril - papir, 4x (18,5 x 8) cm
21 Bez naslova, 1998
akril - papir, 98 x 33,5 cm
22 Genotip, 1998
akril - papir, 99 x 38 cm
23 Genotip, 1998
99 x 17 cm
24 Genotip, 1998
akril - papir, 102 x 31 cm
25 Genotip, 1998
akril - papir, 103 x 30 cm
26 Genotip, 1998
akril - papir, 103 x 28,5
27 U plavo, 1999
akril - papir, 103 x 101 cm
28 U plavo, 1999
akril - papir, 103,5 x 43 cm
29 Minijatura, 1999
akril - papir, 10 x 5 cm
30 Bez naslova, 2000
akril - papir, 23 x 9 cm
31 Bez naslova, 2000
akril - papir, 23 x 9 cm
32 Bez naslova, 2002
akril - papir, 30 x 13 cm
33 Bez naslova, 2002
akril - papir, 30 x 31 cm
34 Bez naslova, 2002
akril - papir, 30 x 14,5 cm
35 Bez naslova, 2002
akril - papir, 30 x 13 cm
36 - 37 Bez naslova, 2003/2002
akril - papir, 30 x 14 cm
38 - 52 Bez naslova, 2002/2003
akril - papir, 93 x 12 cm
53 - 57 Bez naslova, 2003
akril - papir, 39,5 x 6 cm

Izdavač / Publisher
**KULTURNO
INFORMATIVNI CENTAR**
Zagreb, Preradovićeve 5
tel. 01 / 48 10 714

Za izdavača /For the publisher
Goran Pavletić

Urednik kataloga / Editor
Milan Bešlić

Savjet galerije / Gallery Council
Nikola Koydl
Eugen Kokot
Goran Blagus
Milan Bešlić
Dominique Narran
Andrej Smrekar

Likovni postav izložbe /
Exhibition set -up
Milan Bešlić
Žarko Vrezec

Sa slovenskog prevela
Irena Hribar - Buzdovačić

Fotografije / Photographs
Boris Gaberščik

Na naslovnici:
Sublimni pejzaži
akril, olovka u boji - papir, drv
100 x 70 cm

Suorganizator izložbe
Galerija Božidar Jakac
Kostanjevica na Krki
direktor: Bojan Božić

Naklada / Edition
200 primjeraka / Copies

Zagreb, ožujak / march 2004.

Tisak / Print
Šolta, Zagreb

GALERIJA FORUM

HR - 10000 Zagreb
Teslina 16
tel. 01 / 48 10 710